

KVINDERNES OPLYSNINGSBLAD

UDGIVET AF ARBEJDERKVINDERS OPLYSNINGSFORENING

NR. 1

AUGUST 1925

1. AARG.

Vi kommer!

*Vi kommer, vi kommer
fra Dybet, mod Lyset —
med Fanen, den røde, i Haand!
Med Barnet paa Armen —
til Kamp for et Samfund,
der løser de tyngende Baand!*

*De tyngende Baand,
som bestandig vi bærer —
vi trætter for usleste Løn!
Naar vi udslidt en Dag
lægger Haanden i Skødet,
er der Plads for vor Datter og Søn!*

*Vor Datter og Søn —
det er dem, vi vil værne
og sikre dem Menneskekaar!
Endnu har vi Kræfter —
med dem skal vi skabe
lidt Sol i de ældede Aar!*

*De ældede Aar!
Ja, for tidligt vi ældes!
Vort Liv er en eneste Dag
af Trældom og Møje —
fra Vuggen til Graven
et eneste endeløst Jag.*

*Et endeløst Jag!
Og tidt vi begynder
før Solen endnu er brudt frem!
Først hen under Aften
begynder vort eget
i det trange og fattige Hjem!*

*De fattige Hjem!
Det er derfra vi kommer —
Barakker og Gydernes Gem!
Nu griber vi Fanen
med knudrede Hænder —
vi kommer i Dagslyset frem!
A. D. HENRIKSEN.*

Kvindernes Oplysningsblad

Redaktør:

MARIE NIELSEN, Ndr. Faarvej 36, F. Traffes
Hverdag 6-7 Aften, undtagen Fredag. Telefon:
Godth. 1832 y.

Expeditør:

VIKTORIA OLSEN, Sværtgade 73, K. Traffes
Torsdag, Fredag og Lørdag Kl. 6-7.

Vort Blad.

HERMED første Nummer af
»Kvindernes Oplysnings-
blad«!

Det begynder lille og beske-
dent, vi kan end ikke afgive Løf-
te om, at det skal komme regel-
mæssigt, vi maa nøjes med at lo-
ve, at det skal komme saa ofte,
som vore Penge og Kræfter til-
lader os det; men hvem ved dog
om ikke det er dette lille Blad
beskaaret, at blive et godt Va-
aben i danske Arbejderkvinders
Kamp for en Plads i Solen.

Maaske kan vi skabe det Kvin-
deblad, vi hidtil har manglet,
men det sker kun derved, at
vort Blad giver Genlyd af
de Tusinders Arbejderkvinders
Strid og Stræb paa Arbejdsplads
som i Hjem.

Gennem Bladet maa Kvinder-
ne klage deres Nød, udøse deres
Harme, forme deres Protester og
Kampraab.

Kun saaledes bliver Bladet,
hvad det bør være. Redaktionen
henvender sig til alle arbejdende
Kvinder — Medlemmer og Ikke-
Medlemmer af vor Forening —
og beder dem: Indsend Artikler
og Meddelelser, om alle de For-
hold, som Kvinderne arbejder og
lider under. Vær ikke bange for
at skrive Artikler, selv om de ikke
straks er helt vellykkede; Ho-
vedsagen er, at dine Tanker
kommer til at staa i Bladet.

Kan du umuligt selv nedskrive
dine Tanker, gaa da til Redak-

tionen og lad os vide, hvad du
ønsker, at der skal skrives om.

Ved fælles Hjælp skal vi
skabe et Blad, som Kvinderne
med Glæde skal gribe efter, et

Blad, som de i Sandhed kan kal-
de deres eget Blad.

Altsaa, Kvinder, frem til Agi-
tation for »Kvindernes Oplys-
ningsblad«! **Redaktionen.**

Hvorfor jeg blev Medstifter af „Arbejder- kvinders Oplysningsforening“.

Fra min tidligste Ungdom har
jeg søgt at klare for mig selv
igenennem hæderligt Arbejde. Jeg
har taget min Tørn sammen med
andre Kvinder i Fabrikker og
ved haardt Arbejde, og har al-
drig kunnet bringe det videre
end til det aller nødtørftigste til
Livets Ophold.

Nu i mit 32. Aar er min Mand,
der er Arbejdsmand, og jeg sta-
dig kun i Stand til ved fælles
uafbrudt Arbejde at opretholde
et Hjem, der langt fra svarer til
det, Arbejdere i deres bedste Aar
skulde kunne skaffe sig. Vi bor
i en Baggaard med ringe Luft
og Sol, Lejligheden bestaar af to
meget smaa Værelser (vi er tre,
der bebod dem). Det ene Værelse,
Soveværelset, maa jeg benytte
til Værksted som Hjemmearbej-
der for Fabrik, og Kulstøvet fra
mit Arbejde lægger sig tæt over
mig selv og over Hjemmets fat-
tige Bohave, saa naar mit almin-
delige Dagværk er til Ende, kan
jeg tage fat paa Rengøringen af
Huset, dertil Madlavning, et
Barns Pasning o. a. m. Jeg tjæ-
ner 38 Kr. ugentlig ved 8 Timers
dagligt uafbrudt Arbejde. Uden
min Fortjeneste kunde vi slet ikke
eksistere, med min Fortjeneste
kan vi knibe os igennem og
skaffe os det nødtørftigste. En
menneskeverdigg Tilværelse med
Tid for Familieliv, Læsning, Ad-
spredelser og fremfor alt en rum-
melig, sund Bolig, det bliver det
ikke.

Jeg har tænkt en Del over,
hvorfor vi Arbejderkvinder saa-
ledes stamper paa Stedet og maa
nøjes med saa fattig en Tilvæ-
relse, endskønt vi saa flittigt
bruger vore Hænder i Industri-
ens Tjeneste og er med til at ska-
be de store Formuer for dem, der
ejer Fabrikkerne. Aarsagen til,
at vi forkæbles i en Fattigtilvæ-

relse er, at vi faar for lidt
for vort Arbejde. Det mind-
ste en voksen Arbejder maa kun-
ne kræve for sit Arbejde er saa
meget, at der kan stiftes og op-
retholdes et selvstændigt Hjem
derfor. Hvor mange arbejdende
Kvinder har ikke tillige Fami-
lie, gamle Forældre, mindre Sø-
skende, Børn at forsørge? Men
hvorvidt kan vi komme med en
Løn, der ligger mellem 26 og 40
Kr. om Ugen? Kan der af disse
fattige Skillinger blive tilovers
til at gøre Livet lyst og smukt?

Netop fordi vi faar saa urime-
ligt meget for lidt, faar vore Ar-
bejdskæbøere Raad til Villa, Bil,
Italiensrejser, et Liv i Herlighed
og Glæde og kan endda som Mo-
resco og Carlsberg-Bryggerierne
tillade sig at skænke nogle Mil-

Foreningsarbejdet

Arbejderkvinders Oplysningsforening.

Formand: Inger Gamburg,
Slotsgade 25, 1. Sal, N.

Traffes hver Søndags Aften fra
Kl. 6½-7½, Lørdag undtagen.

Kasserer: Emilie Bøgh, Fre-
densgade 18, 5. Sal, Ø.

Traffes Hverdag fra 5½-6½, undta-
gen Onsdag.

Bestyrelsesmøde afholdes den 2
Tirsdag i hver Maaned i Café „Stand-
seren“, N. Farimagsgade 76. Til Mø-
delokalet Indgang gennem Gaarden.

Der er Adgang til Mødet for ethvert
af Foreningens Medlemmer. Bestyrel-
sen anmoder indstændig alla, der er
interesset i Arbejdet, om at komme
til Stede. Her er tillige Lejlighed til
at aflægge Beretning fra Klubberne
og til at aflægge Renskab for Kas-
serer o. Ekspediter.

lønner bort til, hvad der morer dem i Øjeblikket.

Men hvordan faar vi mere for vort Arbejde? Ja, Raadet led i gamle Dage: Rot Jer sammen og stik Jeres Krav. Og Raadet er godt nok, vi har ogsaa i nogen Grad fulgt det, vi er da mere end 11.000 organiserede Kvinder i »Kvindeligt Arbejderforbund«. Blot er Kraften desværre gaaet af Sammenrotningen. Vor store Organisation mangler Fremdrift og Dristighed. Hvad Mening er der i, at vi sjokker lige i Hælene paa Mændenes Organisationer og ved Overenskomsternes Afslutning kun bliver betragtet som et Vedhæng til Mændene, naar vi er saa langt tilbage i Lønningerne, at vi kun faar de 2/3 af Mandsløn, endskønt vi i de fleste Tilfælde udfører samme eller lige saa svært og vanskeligt Arbejde som Mændene i Fabrikkerne.

Lyngsø stillede med Rette større Lønkrav under sidste Lønkamp for Arbejdsmændene, der var blevet saa langt tilbage for de andre Arbejdere. Vor Organisation burde have stillet endnu større Krav for vort Vedkommende, da vi er endnu meget længere tilbage end Arbejdsmændene. Men vor Organisation sejlede sløvt og ligegyldigt i »De Samvirkendes Spor, og Bestyrelserne havde kun den ene Sorg, hvordan de skulde faa os til at vedtage selv det mest skabede Forlig.

Der har været Opposition i vore Organisationer, men vi har opdaget, at Bestyrelserne ingen Hensyn tager til vore Meninger og aabenbart lever i den Tro, at vi kun er til for at betale et Kontingent, hvoraf saa og saa mange Funktionærer kan faa deres sikre Løn.

Vi, Medlemmer, har imidlertid selv Brug for Organisationen i Kampen for højere Løn, bedre Vilkaar, og hvis sløve Bestyrelse hindrer os i at bruge vore Organisationer efter deres Bestemmelse, saa maa vi sætte nye Bestyrelser ind.

Som jeg er mange, mange Medlemmer af »Kvindeligt Arbejderforbund« utilfredse med Forholdene i Organisationen og med de Forhold, som vi tvinges til at arbejde under, men fordi vi Kvinder maa udføre 2 Mands

Arbejde, først som Erhvervsarbejder, dernæst som Husmoder, har vi i alt for høj Grad ladet Organisationsarbejdet skytte sig selv, vi var for trætte til at gaa til Møderne! Som Følge deraf er vi, naar vi en enkelt Gang møder frem til Protest, naar et eller andet særligt slemt har rasket os op, ikke i Stand til paa Møderne at tage det op med den mere organisationskendte Bestyrelse, og vi faar ikke noget gennemført.

Alle disse Forhold har ført til Stiftelsen af »Arbejderkvinders Oplysningsforening«. I den vil vi samle alle de Kvinder, der ønsker mere Kraft og Liv, en anden Aand i vor Organisation, saa at vi igen kan begynde at gaa fremad! Vi vil igennem Foreningens skole os i organisatorisk Arbejde, saa vi ikke behøver at være til Latter i vore egne Generalforsamlinger, naar vi træder frem med vore Krav.

Skal vort Arbejde lykkes til Velsignelse for os selv, vore Familier og for Kvinderne, der kommer efter os, saa maa vi til-

trods for vort dobbelte Slid skaffe os Tid til at gaa til Organisationernes Møder og følge Arbejdet i Organisationen med stor Opmærksomhed. Ingen kan skyde sig ind under Tanken: De andre gaar nok. Det er netop dig, dig der er Bud efter. Det er dig, der har Afgørelsen i din Haand, udebliver du, da kan Afgørelserne blive stik imod dine Interesser, og du kan ikke beklage dig, fordi du ikke var mødt.

De arbejdende Kvinders Hang til at give efter for deres Trøtthedsfølelse om Aftenen har ført til, at ganske faa Medlemmer paa vore Generalforsamlinger tager Bestemmelser for Tusinder.

Vi vil have Slut paa disse Forhold. Kvinder! Først ind i Arbejderkvinders Oplysningsforening, derfra i samlet Flok til Erobring af vore egne Organisationer og saa videre frem til Kamp for en Arbejdsløn, der sikrer os en virkelig Mennesketilværelse.

Inger Gamburg.

Barnemord.

Atter har et Par Barnemord opskræmmet Offentligheden, der har et Par smaa uskyldige Væsenner maattet lukke deres Øjne kort efter, at de havde lukket dem op for første Gang, atter er et Par Kvinder blevet ulykkelige for Livstid.

Ulykkelige — ja, og saa tænker man endda kun paa deres Tilstand nu, efter Gerningen. Men hvem maaler deres Fortvivlelse og Angst, deres Sorg og Bemynding i al den lange Tid, der gik forud; er det overhovedet muligt for et andet Menneske fuldtud at forstaa, hvad disse ulykkelige Kvinder gaar igennem af Kvide og Kval.

Og det er jo ikke blot de — heldigvis faa — som ender med at dræbe deres Nyfødte, der er ulykkelige, Tag Avisen, og der vil hver Uge findes en Oversigt over Tallet paa »ægtfødte« og »uægtfødte« Børn — hvor megen Sorg og Kval mon der gemmer sig bag disse sidste (og forresten bag de første med)? Heller ikke i Ægteskabet er det

at skulle føde et Barn jo altid det, det skulde være, en »glædelig Begivenhed«.

Nu er det let nok at domme, og det vil aldrig mangle paa Folk, som er parat til at fordømme disse her stakkels Barnemordersker og alle de andre »usædelige« Kvinder, der er saa uheldigt at sætte Børn til Verden udenfor det autoriserede Ægteskab. Men saa let klarer man ikke Sagen. Bag disse Dramaer gemmer sig i Virkeligheden et stort socialt og menneskeligt Problem, som ikke lader sig afværge med Moralprædikener og Jammerraab — et Problem, som samfundet og de, der var nærmest til at tage sig af det, hidtil paa det skammeligste har ladet ligge, men som nu heldigvis synes mere og mere at vinde den alvorlige Interesse, det har Krav paa. Overhovedet er den Tid forbi, hvor det seksuelle (kønlige) Spørgsmaal lader sig skubbe til Side som noget urent, noget man ikke kan tale aabent om. Det er ved at gaa op for flere og flere, at det netop er Hemmelighedskræmmeriet, som beforder Dumheden og Usædeligheden, Uhel-

dene og Ulykkerne, og at det bedste Middel til at komme alt dette — Barnemord og Fosterfordrivelse indfattet — tillivs, derfor er Oplysning om Tingenes virkelige Sammenhæng. Vil man endgaa en Fare, maa man vide, hvori den bestaar, og hvorledes den udnagaa, men denne Viden har hidtil kun i meget ringe Grad været tilgængelig — og her har man i hvert Fald een af Aarsagerne til den megen Sorg og Ulykke.

I dette Oplysningsarbejde er Arbejderklassen og ganske særlig Arbejderklassens Kvinder paa det dybeste interesseret. Hvor mange Hjem stønner ikke

under Børneskollens Vækst, hvor mangen Moder og Fader har ikke med Græmmelse været Vidne til deres Datters Ulykke eller deres Søns Leidsindighed. Her er Saar nok, sviende smertefulde Saar, hver Dag bringer friske, det er paa høje Tid, der ogsaa paa dette Omraade gives en hjælpende Haand.

Ud fra disse Betragtninger vil vi i de kommende Numre af Bladet bringe en Række Artikler, omhandlende det sexuelle Spørgsmaal og dets sociale Betydning, samt give en Del praktiske Raad og Anvisninger paa samme Omraade.

Eva.

Medlemmerne bør forlange Klarhed over dette Spørgsmaal for deres egen og for den Kammerats Skyld, som de har indsat i Forhandlingsudvalget. Thi hun maa jo dog hellere saa gaa alene til Forhandlingerne, støttende sig til Kammeraternes Tillid; haade have en Fjende foran og bag sig er en daarlig Situation.

Desuden — mener de to Formænd ikke mere, at de kan være Formænd af Gavn, saa bør man ogsaa befri dem for Navnet.

Men maaske var Udtalelsen en Kompliment fra Alvilda Andersen; og maaske ser hun meget godt, at det er af stor Værdi at have en Kvinde i Udvalget, der selv staar midt i Arbejdet, og forhaabentlig vil hun af al Kraft udnytte denne Bistand og loyalt støtte Inger Gamburg i Kravene som hun har fremsat.

Det er kun glædeligt, at Forbundsformanden erklærer, at ingen af disse skal opgives. Der er saamænd intet at slaa af paa.

Fru Alvilda Andersen paa Krigsfod!

Kvinderne i Jernindustrien til Generalforsamling.

Torsdag den 6. August afholdt Afdeling 5 i »Kvindelig Arbejderforbund« sin ordinære April-Generalforsamling. Generalforsamlingen forløb paa en mærkelig Maade.

Bestyrelsen frygtede aabenbart for den Opposition, der er kommet til Orde paa nogle Møder. Den havde rekvireret Alvilda Andersen til Støtteaktion.

De 3-400 Kvinder, der var mødt til Generalforsamling, valgte straks med overvældende Majoritet den af Oppositionen foreslaaede Fru Nicoline Holm til Dirigent, og under Debatten over Beretningen havde Formanden for Kvindernes Oplysningsforening, Fru Gamburg, livlig Tilslutning.

Oppositionen havde opstillet til Bestyrelsesvalg, medens Bestyrelsen anbefalede de afgaaende til Genvalg.

Under Tumult gennemførte Bestyrelsen at kun dens Tilhængere kom i Stemmendvalget, og dette vendte tilbage med en Beretning, hvori manglede Angivelse af: 1) Hvor mange Stemmer, der i alt var afgivet, 2) Hvor mange ugyldige og blanke Stemmesedler, 3) Hvor mange Stemmer hver enkelt af de opstillede Repræsentanter havde faaet.

Man meddelte blot, at de gamle Repræsentanter var valgt med

tilsammen (!) 165 Stemmer, medens de ny foreslaaede kun hver (!) havde faaet 54 Stemmer.

Der blev raabt »Svindel« fra Salen, men Bestyrelsen afsluttede nu Generalforsamlingen og meddelte, at de øvrige Punkter kunde blive behandlet paa den ordinære Generalforsamling.

Er det en Trusel eller -

Paa ovennævnte Generalforsamling var Alvilda Andersen stærkt i liden og synes at komme lidt ud af Ligevægt.

Blandt andet erklærede hun i en hvas Tone til Inger Gamburg som Medlem af det Forhandlingsudvalg, der skal forhandle angaaende Elementfabrikens Hjemmearbejders Overenskomst: »De kan tro, De skal nok faa Lov til at forhandle. De skal nok faa Lov at føre Ordet, og der skal ikke blive taget en Tøddel eller et Bogstav tilbage af de Krav, De har opstillet!«

Er dette en Trusel? Vil de to Formænd (Alvilda Andersen og Oda Bauerfeldt) søge at føre det ny af Kammeraterne indvalgte Medlem i en Sækkegyde, hvoraf hun ikke skulde kunne klare sig ud?

Vil de to Formænd strejke under Forhandlingerne?

Hvor mange Blade kan du sælge?

En Hovedbetingelse for, at »Kvindernes Oplysningsblad« virkelig kan blive Arbejderkvindernes eget Blad er, at hvert eneste Medlem af Oplysningsforbundet tager sin Tørn med.

Det er altid en kostbar Sag at udgive et Blad, om det end er aldrig saa lille, men for vort Vedkommende er Sagen saa lovende, at hvis blot hvert Medlem tager 10 Blade a 5 Øre og afregner dem med Expeditionen, efter at have solgt dem til Venner og Arbejdskammerater, da er Trykningsudgifterne allerede dækkede.

Klubberne kan her indrette sig som de selv finder bedst, med Hensyn til Salget, men dog ikke sælge under 10 Stk. pr. Medlem.

Samtidig bedes Sælgerne tegne Abonnement for dem, der vil have Bladet tilsendt.

Expeditionen, Viktoria Olsen, er at træffe i sit Hjem, Sværtgade 7, 3. Sal, de tre sidste Ugedage fra Kl. 6-7, hvor Udlævering af Blade og Afregning af Regnskab finder Sted.

Bestyrelsen.